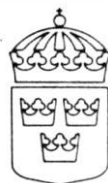

Motion till riksdagen

1988/89:U230

av Olof Johansson m.fl. (c)

Utvecklingspolitik

Mot.
1988/89
U230

Sammanfattning

Sverige måste driva en total och samordnad u-landspolitik. Den måste omfatta såväl handelspolitik som en politik för kunskaps- och teknikflöden och direkt bistånd. Den måste omfatta vårt handlande i internationella organ och våra egna bilaterala relationer med u-länderna. Centerpartiet föreslår att en parlamentarisk u-landsutredning tillsätts.

I regeringens biståndsförslag har barnen ingen central plats. Nu ökar åter barnadödlighet och alfabetism. Barnen blir offer för aids på två sätt, dels genom smitta från modern och dels genom att de blir föräldralösa. Centern vill prioritera insatser som kommer barnens utveckling till godo.

Omsorgen om miljön har högsta prioritet. För att förverkliga miljömålet i biståndet, måste miljökonsekvensbeskrivningar göras av biståndprojekt och kunskapen förstärkas. Sverige bör inrätta professurer för u-landsanpassat jord- och skogsbruk. Sverige måste vara pådrivande för miljöpolitiken i Världsbanken och andra internationella organ.

Landsbyggsutveckling ska stimulera småindustri och hantverk. I storstädernas kåkstäder behövs också hjälp till billiga bostäder. Teknikbiståndet måste bli bättre anpassat till dem som ska utnyttja det. Centerpartiet föreslår att 50 milj kr avsätts till utvecklande av u-landsanpassad teknik.

Palestinierna på Västbanken och Gaza bör få hjälp att förbättra bl.a. frukt- och grönsaksodling och sina exportmöjligheter.

Centerpartiet kritiserar internationella valutafondens metoder för att förändra u-ländernas skuldsituation. En stregi bör utformas för hur Sverige ska bidra till skuldlättnader, samtidigt som länderna kan bibehålla en social omsorg.

Motionen vänder sig mot den ökande kommersialiseringen av biståndet. U-krediterna föreslås minska med 100 milj kr till förmån för insatser som mer står i överensstämmelse med de biståndspolitiska målen.

Regeringen föreslår att Sveriges deltagande i FN-styrkorna i Namibia ska finansieras med biståndsmedel. Det avvisas av centern.

Afghanistan måste få hjälp i sitt uppbyggnadsarbete med bl.a. minröjningsutrustning, utbildningsinsatser och stipendier för högre utbildning i Sverige.

		C totalt
<i>C-ökning</i>		
UNICEF	+ 20 milj. kr.	310 milj. kr.
Särskilda miljöinsatser	+ 125	250
U-landsanpassad teknik	+ 50	50
WFP	+ 10	125
Demokrati	+ 50	50
Enskilda org.	+ 25	600
Regionala insatser i Afrika	+ 10	245
	<hr/>	
	290 milj. kr.	
<i>C-minskning</i>		
Tekniskt samarbete	- 50 milj. kr.	170
Särskilda insatser till skuldtyngda länder	- 100	540
U-krediter	- 120	280
Omfördelning av Nicaraguabiståndet	- 20	210 milj. kr.
	<hr/>	
	290 milj. kr.	

Inledning

1980-talet har varit en av de starkaste ekonomiska tillväxtperioderna sedan andra världskriget. Vårt land har fått uppleva ett antal år med mycket stark ekonomisk tillväxt, och för många andra industriländer har den ekonomiska utvecklingen varit än gynnsammare. För världsekonomin i sin helhet är 1980-talet en stor framgångsperiod. Samtidigt finns det anledning att understryka att detta skett till priset av en fördjupad ekologisk kris.

I bjärt kontrast till den står det faktum att en mycket stor del av världens befolkning, kanske den större delen, under samma period fått uppleva oförändrat dåliga eller rent av försämrade levnadsvillkor. Klyftorna mellan världens rika och fattiga människor har ökat. Detsamma gäller klyftorna mellan världens rika och fattiga länder.

Utvecklingen bland u-länderna är förvisso inte enhetlig. Ett mindre antal s.k. nyindustrialiserade länder (nic) har gjort ekonomiska framgångar som i vissa fall varit häpnadsväckande, även om de sociala och ekologiska konsekvenserna ofta varit allvarliga. Mest dramatisk har utvecklingen varit för de s.k. "fyra drakarna" i Ostasien - Sydkorea, Taiwan, Hong Kong och Singapore. Det stora flertalet u-länder har dock under 1980-talet fått vidkännas en mycket negativ ekonomisk utveckling. Hårdast drabbade är Latinamerika och Afrika.

Utvecklingen har i många fall skapat orimligt tunga skuldbördor och en djupnande misär för stora befolkningsgrupper. Många av de utvecklingsansträngningar som igångsattes under 1970-talet, ofta med utländskt bistånd, har stagnerat eller som värst fallit samman. Regeringarna har tvingats att åtminstone tills vidare ge upp ansträngningarna att bygga upp flertalets

levnadsstandard och har i stället fått ägna sig åt att administrera en sönderfallande ekonomi. Allvaret illustreras av det faktum att antalet människor på vår jord som lever under fullständig misär stadigt ökar liksom antalet vuxna analfabeter.

Det finns en lång rad skäl till att den relativa utvecklingsoptimism som präglade 1960-talet och stora delar av 1970-talet nu har förbyttts i en till stora delar välgrundad pessimism när det gäller många u-länders situation. 1980-talets fallande oljepriser har inneburit kraftigt minskade exportintäkter inte bara för ett antal ändå välmående arabstater men också för stora u-länder som Indonesien, Nigeria, Egypten, Algeriet och Venezuela. Parallellt med prisfallet på olja har det också skett ett prisfall på en lång rad andra råvaror, i synnerhet mineraler.

Sålunda har ett mycket stort antal u-länder fått se sina terms of trade – prisförhållandet mellan exportvaror och importvaror – försämrats drastiskt under det senaste årtiondet. De industrialiserade länderna har genomfört en betydande teknikutveckling som innebär att kunskapsinnehållet i den produktion som sker har ökat kraftigt. U-länderna har inte kunnat ta del av den utvecklingen utan kvarstår i huvudsak som producenter av råvaror och ett begränsat antal tekniskt mycket enkla produkter.

De rika ländernas generositet mot de fattigare har minskat. 1970-talets ekonomiska världskris resulterade bl.a. i att många industriländer tillät sitt u-landsbistånd sjunka. 1980-talets högkonjunktur har däremot inte resulterat i någon motsvarande ökande vilja från flertalet rika länder att göra biståndsinsatser. Däremot kan man konstatera att de rika oljeländerna som började uppträda som betydande givarländer under 1970-talets oljeboom skurit ner sina insatser i takt med sjunkande oljepriser på 1980-talet. Sammantaget har därför u-landsbiståndet i världen stagnerat på en otillfredsställande låg nivå.

De diskussioner om att skapa bättre handelsvillkor, bättre tillgång till teknologi och kapitalströmmar m.m. för utvecklingsländerna som fördes i mitten av 1970-talet under begreppet "ny ekonomisk världsordning" har i stort sett upphört. Det förefaller i efterhand uppenbart att i-ländernas vilja att delta var knutet till det faktum att ett antal u-länder med oljevapnets hjälp då kunde uppträda som starka förhandlingsparter. Man såg också en risk för andra råvarukarteller i stil med OPEC. När nu råvaruleverantörernas ställning på marknaden är svagare än på mycket länge visar inte heller de rika industriländerna någon vilja att diskutera förändringar i den ekonomiska världsordningen.

Ytterligare en orsak till växande misär i många fattiga länder är givetvis den fortsatt snabba befolkningsutvecklingen. Den medför att det egentligen skulle behövas en betydande ekonomisk tillväxt bara för att bibehålla en oförändrad genomsnittlig levnadsstandard hos befolkningen. När den ekonomiska tillväxten stagnerar leder det till försämrade materiella livsvillkor för invånarna. Befolkningsökningen samverkar dessutom med en fortgående miljöförstöring som långsiktigt ytterligare försämrar överlevnadsförhållandena för befolkningen. Det ökande befolkningstrycket i förening med bristfälliga odlingsmetoder leder till att allt mer av marginella jordar tas i bruk och allt mer vegetation huggs ner. Resultatet blir en omfattande

jordförstöring som ytterligare undergräver försörjningsmöjligheterna och i allvarliga fall utlöser direkta svältkatastrofer.

Särskilt hårt drabbas barnen av den växande misären. Undernäring i barndomen leder till bestående handikapp. Brister i hälsovård och utbildning innebär att många aldrig får chansen till ett acceptabelt liv.

Dessa grundläggande försörjningsproblem har under den senare delen av 1970-talet och under 1980-talet haft en förhållandevis låg prioritet på den världspolitiska dagordningen. Situationen är nu så allvarlig att de måste ges en topposition. Frågan om att skapa rimliga försörjningsmöjligheter för hela jordens befolkning måste betraktas som ett i alla avseenden globalt problem där alla stater har skyldighet att medverka efter förmåga.

Det är ett oacceptabelt förhållande att antalet människor som lever i absolut misär växer och att t.ex. analfabetismen åter är på tillväxt. Världsfattigdomen är dessutom ett av de stora globala miljöhoten. Det är nödvändigt att stoppa uthuggningen av de tropiska regnskogarna, att stoppa ökenutbredningen, att stoppa kalhuggningen och erosionen av jordens tropiska bergstrakter. Allt detta fordrar kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med u-ländernas försörjningsproblem.

Fattigdomen är också en ständig härd för konflikter. Det illustreras av att praktiskt taget alla de krig som förekommit sedan andra världskriget utspelats i den tredje världen. Fattigdomen skapar i sig motsättningar mellan dem som har och inte har. Det ökar benägenheten för privilegierade grupper att med militära maktmedel och förtryck slå vakt om sina privilegier. Politiska ledare utnyttjar konflikter för att avleda människors missnöje. Det går inte att skapa en fredlig värld utan att det också är en någorlunda rättvis värld – med en rimlig fördelning av våra samlade tillgångar och kunskaper.

Konflikterna och krigen bidrar i sin tur till att fördjupa fattigdomen och förhindra ett uppbyggnadsarbete. Antalet människor på flykt växer. Framst är det redan fattiga länder som får ta hand om nya skaror av utblottade människor.

Den politiska avspänning som präglat de allra senaste åren borde också skapa förbättrade förutsättningar att åstadkomma ett samarbete kring jordens vitala överlevnadsproblem. I takt med att motsättningarna mellan supermakterna minskar skapas utrymme för ett ökat intresse för andra världsproblem. Samarbetsmöjligheterna mellan stormakterna bör öka i samband med att rivaliteten minskar. En militär nedrustning ökar också de ekonomiska förutsättningarna för insatser mot sådana problem som världsfattigdom, analfabetism och jordförstöring.

Världssamfundets insatser för att skapa dragliga levnadsförhållanden för människorna också i de fattigare delarna av världen har misslyckats. I stor utsträckning beror det på bristande ambitionsnivå. Inför det sammanbrott som den globala u-landspolitiken har fått finns det också anledning att pröva om de hittillsvarande metoderna varit de rätta. Sverige har traditionellt spelat en progressiv roll både i fråga om våra egna bilaterala insatser och vårt handlande i olika internationella organ. Det hindrar inte att också vi i den uppkomna situationen behöver ta vår samlade u-landspolitik till förnyad prövning.

Det är viktigt att Sverige har en total och samordnad u-landspolitik. Den

måste omfatta såväl handelspolitik som politik när det gäller kapitalrörelser, kunskaps- och teknikflöden och direkt bistånd i mera traditionell bemärkelse. Den måste omfatta såväl vårt handlande i internationella organ som våra egna bilaterala relationer till u-länderna.

Det är uppenbart att olika u-länder har olika behov. För de länder som redan nått en bit på industrialiseringens väg är frågor som rör handelsvillkor, kapitalrörelser och tekniköverföringar de viktigaste.

För de flesta handlar det däremot framför allt om att tillgodose basbehoven. Det är viktigt att just basbehovstänkandet också i fortsättningen får spela en huvudroll i vår u-landspolitik.

Det finns anledning för oss att försöka återuppväcka en del av ambitionerna bakom 1970-talets debatt om en ny ekonomisk världsordning. Även om de planeringsfilosofier som då diskuterades kan ha förlorat sin aktualitet har behovet av att finna vägar för att anpassa de handelspolitiska spelreglerna bättre till u-ländernas förutsättningar inte minskat, snarare tvärtom.

I Sverige bör vi noga överväga hur vi skall kunna bidra till att förbättra dialogen mellan rika och fattiga länder på handelsområdet, bl. a. för att öka de rika marknadernas tillgänglighet för u-landsvarorna. Samtidigt kan det vara motiverat att ställa vissa sociala minimikrav på de u-länder som på detta sätt får sina avsättningsmöjligheter ökade. Likaså finns det anledning att pröva internationella försäkringsarrangemang för att öka intresset för investeringar av kapital från i-länderna i u-länderna.

Ett särskilt viktigt område som bör studeras närmare handlar om kunskapsöverföringen från i-länder till u-länder. Här är klyftan mellan rika och fattiga länder särskilt påtaglig och växande. Det är i hög grad skillnaden i kunskaps- och teknikinivå som i sin tur skapar de materiella och ekonomiska skillnaderna. Det är därför viktigt med ökade ansträngningar för att ge u-länderna tillgång till i-ländernas teknikkunskap för att den skall kunna tillgodogöras efter egna förutsättningar.

Det är samtidigt inte självklart att den teknik som är den mest lämpade i i-länder alltid är den som bäst tillfredsställer u-ländernas behov. De industrialiserade ländernas tekniska utveckling är anpassad till de tillgångar och de brister som finns i dessa samhällen. Det innebär att den i allt väsentligt är kapitalintensiv, kunskapsintensiv och arbetsbesparande. En teknik som tar vara på u-ländernas komparativa fördelar behövs i högre grad vara robust, möjlig att underhålla med enkla medel och inriktad på att ta till vara lågt utbildad arbetskraft. Eftersom de rika länderna har den ojämförligt största tekniska utvecklingspotentialen är det viktigt att vi också tar vår del av ansvaret för utveckling av sådan teknik som är särskilt inriktad på u-ländernas behov och förutsättningar.

Miljöområdet kräver ett globalt samarbete av helt andra mått än vad vi hittills sett. Eftersom miljöproblemen är i så hög grad internationella till sin karaktär är det särskilt viktigt att länder som saknar egna tekniska och ekonomiska resurser att bemästra sina miljöproblem får stöd utifrån av länder som har de erforderliga resurserna. Detta kan vi iaktta i vårt eget närområde, men det gäller givetvis i ännu högre grad Afrika, Asien och Latinamerika. Det behövs samlade internationella program för att rädda de tropiska regnskogarna, stoppa ökenutbredningen, stoppa erosionen i de

tropiska bergstrakterna. Dels kräver alla dessa problem att flera länder samverkar i de berörda områdena. Dels förutsätter en lösning att i-länderna kan medverka med kapital och kunskap. Centern har i en partimotion om miljö föreslagit en stor internationell fond för det globala miljöarbetet. Detta bör kompletteras med att miljöfrågorna får hög prioritet i den svenska u-landspolitiken.

Den traditionella u-hjälpen bör som hittills inriktas på de allra fattigaste länderna – de som inte är hjälpta med bättre handelsvillkor, bättre investeringsförutsättningar, mer tekniköverföring etc. Det rena biståndet måste mer än hittills koncentreras på att säkra människors grundläggande överlevnadsmöjligheter och skapa en bas för en ekonomisk utveckling som långsiktigt kan skapa förbättrade levnadsvillkor.

Det innebär en starkare inriktning än hittills på projekt av ekologisk betydelse, att säkerställa basen för livsmedelsförsörjningen också för framtiden. Det gäller att stoppa jordförstöringen, att åstadkomma en återbeskogning av kala områden, att utveckla miljövänligare jordbrukstekniker, att utveckla jordbrukets binärningar, lokal livsmedelsförädling, hantverk och småindustri i byarna, utveckling av kooperativ etc. Också hälsovård, hygien och utbildning är av central betydelse. Som vi framhållit under tidigare år bör landprogramprincipen i biståndet tonas ner till förmån för ett mera problemorienterat bistånd.

Sverigessamlade u-landspolitik bör bli föremål för en översyn. Det bör ske genom att en parlamentarisk u-landsutredning tillsätts. Den bör ha i uppdrag att behandla alla aspekter på Sveriges relationer till u-länderna, såväl handels- och finanspolitiska som biståndspolitiska etc. Såväl våra multilaterala relationer som de bilaterala bör beröras. Syftet bör vara att lägga grunden för ett kraftfullt svenskt agerande internationellt för att åter föra fram u-ländernas problem till en central plats i världspolitiken och att finna vägar att göra våra egna bilaterala relationer till u-länderna på alla områden mera målmedvetet inriktade.

Barnen

Av jordens befolkning är nära hälften barn under 15 år. I utvecklingsländerna dör 80 000 av dessa varje dag. 90 % av de dödsfallen hade kunnat förhindras med enkla metoder: med rent vatten, bättre hygien, bra mat, tak över huvudet och kläder på kroppen. I flertalet länder i Afrika gjordes med biståndets hjälp betydande framsteg inom utbildning och hälsovård. Andelen barn som började grundskolan ökade från 36 % år 1960 till 78 % år 1981. Barnadödligheten halverades under samma period. De stora landvinningar som gjordes på det sociala området under 1960- och 1970-talen riskerar nu att raseras. Enligt aktuella uppgifter från Världsbanken sjunker andelen barn som börjar skolan i åtskilliga länder. Men det kanske allvarligaste tecknet på urholkningen av den sociala standarden är den ökning av barnadödligheten som UNICEF bedömer ha inträffat på många håll.

I regeringen biståndsförslag har barnen ingen central plats. Centern har under många år pekat på brister i biståndet. Omsorgen om miljön saknades länge. I år finns äntligen kvinnorna med. Men barnens roll saknas ännu.

Barnen är framtiden, därför måste omsorgen om barnens utveckling vara en central del av Sveriges utvecklingspolitik. Vi anser att detta måste vara ett prioriterat område i vår biståndspolitik.

Mot. 1988/89
U230

Vi vill med ett exempel visa hur barnen glöms bort i aidskatastrofens spår. En konsekvens av dödsfallen i aids är att det i Afrika finns 10 000-tals övergivna barn, som blivit föräldralösa. Barnen drabbas på två sätt, dels genom smitta från modern och dels genom att föräldrarna dör. Hur ska dessa barn få mat, husrum, kläder, tillsyn och skolgång? Detta är inte enbart ett problem för de drabbade länderna. Det är också vårt ansvar som medmänniskor att förhindra en sådan utveckling.

UNICEF arbetar för att öka medvetenheten om barnens behov i de fattiga länderna och att skapa politiskt engagemang samt folkligt deltagande till stöd för förbättringar av barnens situation. Verksamheten är i dag inriktad på att genom långsiktigt bistånd åstadkomma sociala förbättringar.

UNICEF arbetar i dag i 113 länder och ca 60 procent av biståndet går till de fattigaste länderna. Vi anser att Sverige bör öka insatserna till UNICEF med 20 milj kr till 310 milj kr.

Fattigdom förstör

Fattigdomen och miljöförstörelsen är tredje världens största fiende. Fattigdomen är också en grundläggande orsak till stora miljöskador, samtidigt som det är de fattigaste grupperna som drabbas värst av miljöproblemen. Fattiga människor förstör miljön i sin kamp för att kunna överleva. Biståndet ska syfta till att skapa en uthållig utveckling, i enlighet med rekommendationerna från Världskommissionen för miljö och utveckling.

Miljöförstörelsen i u-länderna har alltså delvis andra orsaker än i i-länderna. Fattigdomen, ofta kombinerad med en snabb folkväxt, leder till en tilltagande nötning på miljön och särskilt marken. Allt sämre jordar utnyttjas för jordbruksändamål och mera skog utnyttjas för bränsle och byggnadsvirke. Återplantering försummas och återväxt motverkas av växande boskapsjordar som betar av jorden alltför hårt. Återväxtens tidscirkel blir för kort. Detta innebär minskad vegetation på det tunna jordtäcket och ökad erosion. Markens produktionsförmåga försämras. Det krävs en helhetssyn och åtgärder på många områden som tillsammans främjar en ekologiskt balanserad miljö i u-länderna. Miljöfrågorna och akuta katastrofsituationer i u-länderna har ett nära samband.

De fattigaste människornas levnadsförhållanden kommer att ha större inverkan på de ekologiska kretsloppens framtida stabilitet än något enskilt miljöprogram. Om man alltså vill värna om miljön måste man också vara med om att ändra nationella och internationella ekonomiska system så att också de fattiga länderna får del av välfärden. Det måste gälla Sveriges agerande i såväl bistånds-, som handels- och finanspolitiken.

Miljömålet

Vetskapen om att miljöproblemen idag är ett av de allvarigaste hindren för ekonomisk utveckling i u-länderna måste leda till att miljömålet inte bara blir ett mål för biståndet utan ett övergripande mål. Många biståndsprojekt har

bidragit till miljöförstöring på grund av okunnighet hos projektplanerarna. Miljöaspekten måste genomsyra alla projekt. Det är viktigt att miljökonsekvensbeskrivningar görs av biståndsprojekten. Hänsynen till de övriga biståndsmålen får aldrig leda till att miljömålet sätts åt sidan.

När det gäller att stoppa ökenspridningen, jorderosionen och överbetning har de småskaliga projekten visat sig ge goda bidrag till att främja miljön. Det kan vara projekt för odling av "byskogar" på allmänningar, där man via plantskola distribuerar plantor till bönderna, och undervisar dem om skogsplantering. Terrassering av odlingsjorden är en annan viktig åtgärd. Ibland kan åtgärderna vara så omfattande att samarbete med andra länder, och inom organisationer som Världsnaturunionen, IUCN, är nödvändig.

Centerpartiet har i annan motion föreslagit att en internationell miljöfond byggs upp för omfattande miljöinsatser. Åtgärderna bör särskilt inriktas mot bevarande av den genetiska mångformigheten och mångfalden, återställande av naturresurser, energisparande och miljöförbättrande åtgärder. Det är viktigt att arbetet inriktas till hjälp till självhjälp så att mottagarländerna bygger in miljöhänsyn i sin lagstiftning, infrastruktur och information.

Forskningsresurser måste tillskapas såväl genom biståndsinsatser för att skapa regionala forskningsorgan i u-länderna som genom SAREC. Sverige bör inrätta särskilda professurer för biståndsinriktat jordbruk och skogsbruk i syfte att bidra till en uthållig utveckling.

Inom SIDA bör kapaciteten för att handlägga miljöprojekt förstärkas, liksom kompletterande utbildningsinsatser för nuvarande personal. Dessutom bör konsulter anlitas för expertmedverkan och projektinsatser.

Enskilda organisationer måste ges ökade möjligheter att medverka i ett miljöinriktat bistånd.

Efter det att miljömålet för biståndet nu fastställts måste vi som nästa steg skapa garantier för att detta nya biståndsmål får genomslag i praktiken.

Världsbanken

Världsbanken har kritiserats hårt för att bortse från miljökonsekvenserna av sina projekt. Miljögrupper och kongressen i USA har aktivt påverkat Världsbanken för att förmå dem att bygga in miljöhänsyn i sin verksamhet. Så har också skett i viss utsträckning. Världsbanken har lagt fram ett handlingsprogram på miljöområdet och ett stort antal miljöexperter har tillsatts eller kommer att tillsättas. Det framstår som särskilt angeläget att föra in miljöperspektivet också i skuldfrågorna, valutapolitiken och den internationella ränte- och handelspolitiken. Sverige måste utnyttja sin position i Världsbanken för att ge miljöfrågorna en betydelsefull roll i bankens verksamhet.

En global energistrategi

Energifrågorna är en del av andra stora globala problem, såsom utvecklingsfrågorna, miljöförstöring och riskerna för kärnvapenspridning. Hanteringen av energifrågorna kommer därför att påverka om och hur dessa andra problem kan lösas.

Världen skulle kunna öka sin levnadsstandard markant med en i princip

oförändrad energiförbrukning jämfört med idag. Industrieländerna skulle kunna fortsätta sin ekonomiska tillväxt och utvecklingsländerna skulle kunna nå upp till denna standard som västeuropa hade på 1970-talet. Detta är slutsatsen av en internationell studie utförd av energiforskare från fyra olika världsdelar.

Forskarna föreslår en långsiktig global energistrategi som är förenlig med fortsatt ekonomisk utveckling, utan att öka världens totala energiförbrukning och därmed sammanhängande problem. Nyckeln till denna strategi ligger i att man flyttar över intresset från frågor om olika energislag och deras följdverkningar till frågan om hur energi kan användas mer effektivt för att tillgodose människors behov. Utgångspunkten är att energianvändning i sig självt inte är ett mål, utan bara ett medel för att producera tjänster som förbättrar livskvaliteten.

För att verkligheten skall utveckla sig i en sådan riktning behövs beslutsamma och klarsynta energipolitiska åtgärder, både nationella och internationella. Inom FN pågår ett arbete med att utveckla förnybar energi. Nairobi-konferensen i början av 1980-talet blev en inspiration för alternativ energiproduktion i u-länderna. FN antog enhälligt hösten 1988 en resolution om främjande av förnybara energikällor. Miljöminister Birgitta Dahl har i riksdagen utlovat att Sverige skulle intensifiera sina ansträngningar att främja de förnybara energikällorna. Vi har dock inte sett något resultat vare sig av nationella eller internationella insatser. Istället medverkar Sverige till att försöka avskaffa de organ som nu handhar dessa frågor. Vi anser att Sverige bör framlägga förslag till hur Sverige ska förverkliga genomförandet av FN-resolutionen och genom bl.a. biståndsinsatser bidra till en global energistrategi.

Men mycket av de totala resurserna som satsas på energiområdet ansåls till olja, kol och kärnkraft. Sverige ger genom IAEA särskilt stöd till spridande av kärnkraftsteknologi. Centerpartiet har i en annan motion föreslagit en förändring av IAEOs uppgifter.

Landsbygdsutveckling

De svenska biståndsinsatserna måste vara inriktade på att hjälpa de fattigaste länderna och de fattigaste människorna i dessa länder. En stor del av insatserna är också landsbygdsinriktade. Vi anser att det borde vara en mycket kraftigare inriktning på projekt, som siktar till landsbygdsutveckling. Det är i regel 80 - 90 % av befolkningen som bor på landsbygden i dessa länder. Utvecklingen på landsbygden har också en avgörande betydelse ur miljösynpunkt.

Landsbygdsutveckling är inte detsamma som jordbruk även om jordbruket är dominerande ur sysselsättningssynpunkt. Jordbruket i u-länder måste bli effektivare. Det betyder att färre människor i framtiden kommer att vara sysselsatta i jordbruket. Om vi satsar på enbart jordbruksprojekt, med högre avkastning som följd, riskerar vi att med våra biståndsinsatser påskynda flyttningen från byar till städer och tätorter. Våra projekt riskerar bidra till slum i städerna. Utvecklingsprojekt måste bygga på en helhetssyn på landsbygdens framtid och ta tillvara en småskalig teknik. Den småskaliga

produktionen skall i första hand vara inriktad på hemmamarknaden i respektive land, och den skall om möjligt byggas upp i byarna.

Mot. 1988/89
U230

Utveckling av u-landsanpassad teknik

Teknikbiståndet måste bli mer anpassat till dem som ska utnyttja det. Ibland är det kanske bättre med en hacka än en traktor, en brunn än en bevattningsanläggning, en bättre spis än ett vattenkraftsprojekt. Men den teknik som används i industriländerna måste utvecklas till att passa de förhållanden som den ska utnyttjas till. Vi föreslår att 50 milj kr av de resurser till tekniskt samarbete som BITS fördelar ska användas till utvecklande av u-landsanpassad teknik.

Städernas bostadskris

Var fjärde invånare i världen, mer än en miljard människor, saknar en människovärdig bostad. Ungefär 40 miljoner av världens barn är gatans barn. Vid sekelskiftet kommer två tredjedelar av u-ländernas människor att bo i storstäder.

Situationen i u-ländernas ruckelbostäder är explosiv. Varje år dör uppskattningsvis 18 miljoner människor för att de har undermåliga bostäder. FN har konstaterat att om inget sker kommer städerna att drunkna i slumkring sekelskiftet. Slumområdena ligger vanligtvis i de delar av städerna som är sämst rustade när det gäller hygien och transporter. Människorna har inget besittningsskydd för sina bostäder. Spjal- och wellpappplådor, stycken av korruerad plåt eller utplattade plåtburkar formar ofta ett bristfälligt skydd.

För att förbättra situationen krävs en ökad satsning på landsbygdsutveckling. Därigenom kan inflyttningen till städerna minska. Om bostäderna blir så billiga att de fattiga kan skaffa sig hus, så kommer detta att kraftigt stimulera ekonomin istället för att utgöra en hämsko. Länderna bör stimuleras att utveckla provinsstäder och byar istället för storstäder, d.v.s. en decentraliserad utveckling.

Det svenska biståndet bör i större utsträckning engagera sig i de bostadssociala frågorna. Efter att centerpartiet motionerade om detta förra året har SIDA startat ett bostadsprojekt i Costa Rica, men av budgetpropositionen att döma är detta inte något prioriterat område. Projekten kan vara av skilda slag. Landsbygdsutvecklingsprojekt stimulerar småindustri och hantverk. I kåkstäderna behövs insatser som skapar hantverk och småindustri. Många människor bor på eller invid soptippar. Insatser behövs för att kunna utnyttja skrot och annat avfall för återvinning. Kooperativa insatser behövs för att kunna tillgodose basbehoven av service: vatten och avlopp, hygien, gator och kommunikationer. Tekniskt stöd behövs för reparation av modern materiel och anpassad teknik. Vi anser att detta måste vara angelägna områden för biståndinsatser.

Multilateralt bistånd

Mot. 1988/89

U230

Det multilaterala biståndet genom FN och utvecklingsbankerna har stora fördelar. Det markerar

- Sveriges stöd åt internationellt samarbete och tilltron till FN som ett instrument för fred, säkerhet och utveckling
- att alla u-länder kan göra anspråk på resurserna, även de som annars skulle falla utanför de flesta bilaterala biståndsprogram.
- att resurserna inte förknippas med ett enskilt givarlands inflytande
- att Sverige kan spara administrativ kapacitet genom att lämna biståndsmedel genom FN och de internationella organ vars allmänna mål ligger i linje med dem Sverige ställt upp för sitt bistånd
- en "multiplikatoreffekt". Sverige når fler länder. Bra idéer och program sprids till många fler än dem som nås av vårt bilaterala bistånd.

Många utvecklingsproblem kan endast lösas genom samordnade internationella eller regionala insatser. FN har då en nyckelroll. Det kan gälla miljöproblem, befolkningstillväxt, hälsovård, nya energikällor, forskning, livsmedelsproduktion, flyktingar eller andra frågor.

För Sverige och flera andra länder är det en självklarhet att FN skall utnyttjas för att finna lösningar på sådana gemensamma problem. Stödet till FN-systemet utgör en av hörnpelarna i Sveriges utrikes- och biståndspolitik.

Livsmedel

Så länge många av de fattiga länderna lider brist på livsmedel förblir det nödvändigt att leverera livsmedelshjälp för att förhindra svält. Sverige måste arbeta för att en större del av världens sammanlagda livsmedelsbistånd skall gå genom Världslivsmedelsprogrammet, WFP. Organisationen lämnar bistånd främst till landsbygdsutvecklingsprojekt, där matransoner lämnas som ersättning till arbetare i anläggningsarbeten, s.k. "food-for-work projekt". WFP ger också hjälp till från näringssynpunkt särskilt behövande grupper, t.ex. kvinnor och spädbarn, skolbarn samt flyktingar. Cirka 25 procent av WFPs totala resurser används för katastrofbistånd till människor som skulle svälta ihjäl om inte mat delades ut av hjälporganisationer.

Regeringen föreslår en neddragning av livsmedelsbiståndet. Vi anser inte att situationen i världen motiverar en neddragning. Vi föreslår att 125 milj. kr. anslås till WFP, en ökning med 10 milj. kr.

Bistånd till mellanöstern

Mer än två miljoner palestinier är flyktingar. Många av dem lever i flyktingläger som offer för krig och en politisk utveckling utanför deras kontroll. De lever i fattigdom, ofta i fara, ibland under hot utifrån och nästan alltid osäkra om framtiden. Det skulle onekligen främja fredssträvandena i detta område om Sverige gav utvecklingsbistånd till palestinierna i Gaza och Västbanken. Lämpliga projekt vore förbättrade jordbruksmetoder för frukt och grönsaksodling för såväl inhemsk marknad som för export. Insatser bör tillkomma för att vidareutveckla hantverk och för områdena lämplig småindustri. Ett gemensamt syfte skall vara att skapa arbetsintensiv produk-

tion. Avsaknad av lönsamma arbeten är ett av de stora problemen i Gaza och på Västbanken.

Mot. 1988/89
U230

Nordiskt biståndssamarbete

De nordiska ländernas gemensamma uppträdande i många sammanhang väcker intresse runt världen. Vårt exempel är viktigt. Därför är det angeläget, att de nordiska länderna så mycket som möjligt uppträder tillsammans, även som biståndsgivare. Det samarbete som de nordiska länderna och SADCC-staterna nu utvecklar genom det s.k. Nordiska initiativet är särskilt glädjande.

Utredningen om "Internationella samarbetsfrågor i Nordiska Rådet" har bl.a. föreslagit att

- ett särskilt ministerråd för biståndsfrågor bör upprättas
- ministerrådet ska lägga fram förslag om samarbetsprojekt där den miljömässiga, sociala och kulturella dimensionen i biståndet prioriteras
- utbildningen och rekrytering av biståndspersonal bör samordnas
- gemensamma insatser görs för de fattigaste och mest skuldyngda länderna

Centerpartiet anser det viktigt att utifrån utredningens slutsatser verka för ett förstärkt nordiskt samarbete på biståndsområdet.

Stöd för demokratisk utveckling

Det svenska utvecklingsarbetet är alltför statiskt. Möjligheterna att gå in och tillfälligt hjälpa där starka behov uppstår är alltför små. Den hårda låsningen till programländer omöjliggör andra angelägna insatser.

När diktaturen bryts i ett u-land och ett demokratiskt uppbyggnadsarbete vidtar är ekonomiskt stöd från omvärlden mycket viktigt. Det ligger helt i linje med målsättningen för vårt svenska bistånd att stödja ett sådant land, men de praktiska möjligheterna till detta är små genom den bristande flexibiliteten i vårt bistånd.

Mot denna bakgrund vill vi att ett nytt anslag i svensk biståndsverksamhet införs till u-länder som är i behov av ekonomiskt stöd för att få till stånd en demokratisk utveckling.

Stödet till demokratisk utveckling bör bl a gå till uppbyggande av demokratiska institutioner, fackföreningar, Kooperation, fri press och återuppbyggande av landet för att nämna några områden. Sverige har en lång demokratisk tradition där våra kunskaper kan utnyttjas till att ge nya demokratier stabilitet. Vi föreslår att 50 milj. kr. anslås till anslaget Stöd till demokratisk utveckling.

Insatser inom kultur och massmedia är angelägna för att främja öppenhet och pluralism. Inter Press Service genomför att projekt kring mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling i Latinamerika och riktar sig till journalister. Mediaprojekt för afrikanska journalister har utarbetats. Vi anser att det är värdefulla insatser för att främja demokratiutveckling. Vi föreslår att ökat stöd fördelas till mediaprojekt inom Stöd till demokratisk utveckling.

De flesta kvinnor i tredje världen arbetar inom självförsörjningsjordbruket och har ofta hela ansvaret för familjens livsmedelsförsörjning. Detta går sällan att utläsa i officiell statistik. Resultatet blir att utvecklingsprojekt i praktiken med några få undantag, riktas till männen. Kvinnornas intressen motverkas och landet får ett haltande utvecklingsprogram som befordrar utveckling för männen på kvinnornas bekostnad eller ingen utveckling alls. Kvinnobiståndet är en otillräcklig del också av det svenska biståndet.

Analfabetism är fortfarande en av de allvarligaste hindren för en genomgripande förbättring av kvinnornas ställning. Utbildning av flickor är en av de klokaste investeringar ett land kan göra för att främja en positiv utveckling också när det gäller hälsa. Ju bättre utbildning om barn- och mödravård kvinnor får, desto mindre är risken att deras barn dör i späda ålder.

En radikal förbättring av kvinnornas situation kräver åtgärder på många områden. Hushållsvatten måste tillhandahållas på rimligt gångavstånd, tillgången på bränsle måste förbättras och vägar byggas ut. Redskap i hushåll och jordbruk måste utvecklas. Arbete, hälsa och utbildning har FN lyft fram som de mest centrala områdena för kvinnor. Många regeringar har antagit handlingsprogram för att förverkliga dem. Sverige måste stödja dessa åtgärder så att de kan bli verklighet och skapa en förbättrad situation för kvinnorna.

FNs organisation för kvinnor och utveckling, UNIFEM, arbetar för att initiera biståndsprojekt som riktar sig direkt till kvinnor i tredje världen. Endast 600.000 kr av det svenska biståndet går till UNIFEM. Vi anser att regeringen bör fördela en väsentligt större andel från anslaget Särskilda program till UNIFEMs verksamhet.

Kooperativt bistånd

Sedan slutet av 1950-talet har Kooperationen en egen biståndsverksamhet. Syftet med det kooperativa biståndet är att främja utvecklingen av demokratiskt förankrade kooperativa organisationer i u-länder. I första hand stöder man utbildning såväl i u-länder som i Sverige. Lantbrukskooperativa föreningar är den vanligaste formen av Kooperation i u-länderna, eftersom jordbruk är huvudnäringen. Föreningarna fyller flera olika funktioner. De ger kredit till bönderna och förser dem med utsäde, konstgödsel mm. Dessutom tar de hand om och försäljer grödorna. Ibland kan de också ha maskiner som bönderna kan utnyttja. Föreningen säljer i regel också en del konsumentvaror. Den fungerar ofta också som en kanal mellan myndigheter-naoch landsbygdsbefolkningen. Så fungerar t ex det kooperativa biståndet genom UNAG till Nicaragua på ett föredömligt sätt. Andra exempel på Kooperation i u-länderna är konsumentkooperation, hantverkskooperation och kooperativa spar- och kreditföreningar.

Det kooperativa biståndet är en relativt okänd del av de svenska insatserna men har visat sig vara framgångsrika. Centerpartiet föreslår därför att de kooperativa insatserna ges ökade resurser inom ramen för anslaget Folkrorelser och enskilda organisationer.

Enskilda organisationer

Mot. 1988/89

U230

Enskilda organisationer har särskilda möjligheter att nå de mest utsatta människorna i deras dagliga miljö och på deras egna villkor. Organisationerna utför ett effektivt och målinriktat arbete. De förvaltar väl sina anslag och insamlade medel. Genom att biståndet förmedlas av folkrörelser kan det också ge impulser till motsvarande rörelser inom mottagarlandet. Därigenom och genom sin närhet till människornas upplevda behov kan detta bistånd bättre än något annat bidra till en demokratisk samhällsutveckling. Ett värde ligger också i att medlemmar av svenska folkrörelser på detta sätt får ökad förståelse för andra folk.

Regeringen föreslår i budgeten att Folkrörelser och enskilda organisationer ges 575 milj. kr. Vi föreslår att ytterligare 25 milj. kr. anslås till Folkrörelser och enskilda organisationer till biståndsinsatser och för därmed sammanhängande administration.

Skuldkris

Varje land bör skaffa sig en realistisk tillväxtstrategi. Man måste tänka långsiktigt. För Afrika söder om Sahara var den genomsnittliga BNP-tillväxten under perioden 1965–1984 endast 2 procent per år. Befolkningstillväxten var i många fall högre. På många håll har den ekonomiska tillväxten nästan upphört och per capita-inkomsterna befinner sig nu på samma nivå som vid den koloniala frigörelsen.

U-ländernas kris kan inte lösas utan ökande insatser från i-länderna. Inom handelspolitiken och jordbrukspolitiken måste i-länderna visa en större hänsyn till u-ländernas intressen. Men det krävs också ett ökat kapitalflöde till u-länderna. Skuldåtgärder och ett ökat bistånd kan åstadkomma ett sådant flöde.

Situationen i många utvecklingsländer är den att återbetalningarna av räntor och amorteringar är större än de biståndsöverföringar de fattiga länderna får från industriländerna. Denna skuldbörda gör det omöjligt för de berörda länderna att göra investeringar skulle ge en tillväxt som kunde underlätta situationen. De krislösningar som man på internationellt plan från fall till fall har vidtagit, framförallt inom IMF, har oftast lett till en otillfredsställande situation i utvecklingsländerna. Länderna upplever ofta stora sociala problem som en följd av de åtgärder man tvingas ta till för att sanera den nationella ekonomin.

Sverige kan inte acceptera ett sådant förmyndarskap över u-länderna. Det har väckts förslag om hur man kan bidra till en förbättrad situation. Det är viktigt att det internationella bankväsendet tvingas ta sin del av ansvaret för den skuldkris man har medverkat till att framkalla. Sverige måste utforma en strategi för hur vårt land kan bidra till skuldåtgärder och som samtidigt inte leder till en ohållbar social situation. Skuldavskrivningen måste ses som en form av akut "katastrofbistånd". Det långsiktigt viktiga måste förbli att bygga upp u-ländernas egen försörjningsbas. Insatserna för skuldavskrivningar får därför inte få alltför stor omfattning på bekostnad av det mer långsiktiga biståndet. Centerpartiet kan mot denna bakgrund inte acceptera den stora ökning av anslaget som regeringen föreslår. Vi föreslår, i avvaktan

på den begärda planen, att 540 milj kr anslås till skuldlättnader, en minskning med 100 milj kr i förhållande till regeringens förslag.

Mot. 1988/89
U230

U-krediter

Biståndsorganet för teknisk utveckling, BITS, hanterar drygt en miljard kronor som fördelas på cirka 25 länder. Stora kreditmottagare är t ex Algeriet, Kina, Egypten, Colombia och Malaysia.

När det gäller BITS är det i första hand tillväxtmålet i biståndet som tillgodoses. Bara länder med en medelinkomst under 2 000 dollar per capita kan få svenska u-krediter. För SIDA gäller att samarbetsländerna har en medelinkomst under 200 dollar. BITS-krediterna utgörs av lån med förmånliga villkor och låg ränta. Eftersom BITS andel av biståndet ökar är tendensen att vi allt mindre bistår fattiga länder.

Diskussioner förs nu om svensk medverkan i ett vattenkraftsprojekt, URI, i Indien. Regeringen föreslår att om projektet tillfaller ett svenskt konsortium ska både landramsmedel och u-krediter användas för att finansiera detta. Vi anser, som princip, att denna typ av projekt bör finansieras med u-krediter. Eftersom stora reservationer finns på landramen för Indien, anser vi det acceptabelt att dessa också kan utnyttjas för vattenkraftprojektet och miljöinsatserna. Att däremot in-teckna en stor del av kommande års landramar anser vi vara fel. Här bör istället finansieringen ske över anslaget för u-krediter.

När gåvodelen ökar är det viktigt att insynen i denna biståndsform ökar och att även denna form av bistånd är förenlig med de biståndspolitiska målen. Av SIDA krävs att alla beslut som rör mer än fem miljoner kronor överlämnas till regeringen. För BITS finns ingen sådan gräns. Vi föreslår att SIDA och BITS ges samma beslutaramar för sin verksamhet. Vi anser också att BITS får en styrelse med parlamentariskt sammansättning.

Vi föreslår därför att 280 milj. kr. anslås till U-krediter, en minskning med 120 milj. kr.

Södra Afrika

Många människor dödas eller skadas i krigshandlingar i Sydafrikas grannländer. Situationen i frontstaterna med gerillaverksamhet och attacker från Sydafrika gör det svårt att genomföra biståndsinsatserna. Regeringen anför att vissa säkerhetsinsatser kan finansieras över biståndsbudgeten. Vi vill understryka vikten av att biståndsmedel används i enlighet med de svenska biståndsmålen.

Regeringen föreslår också att Sveriges medverkan i FN:s fredskår i Namibia, UNTAG, ska finansieras med biståndsmedel. Kostnaderna uppskattas för svensk del till 49,8 milj kr. FN-styrkornas verksamhet utomlands finansieras i samtliga övriga fall över försvarsdepartementet. Vi finner inga skäl att ompröva detta. Regeringen bör därför återkomma med förslag om finansiering av svenskt deltagande i UNTAG.

Centerpartiet anser det angeläget att öka stödet till frontstaterna. Hoppet om ett fritt Namibia och en fredligare utveckling i Angola gör att behovet av resurser kan komma att öka. Vi föreslår att de regionala insatserna genom

SADCC nu bör ökas med 10 milj. kr. utöver regeringens förslag. Vi har också lagt fram en särskild motion om Sydafrika.

Mot. 1988/89
U230

Afghanistan

Centern har engagerat sig starkt i Afghanistans sak. Centerns Fredsråd genomför en insamling till utsäde åt Afghanistan för att förbättra livsmedels-situationen.

Trots att Sovjetunionens tillbakadragande inte är avslutat börjar flyktingarna återvända till Afghanistan. De kommer tillbaka till ett sönderbombat och minerat land. Man fruktar att minorna kan komma att skörda fler offer än själva kriget. Sovjetunionen måste förmås att uppge var minorna har utplacerats. I minröjningsarbetet behövs bl.a. minteknisk utrustning. Vi anser att Sverige bör bidra till sådan utrustning.

Det kommer också att behövas utbildat folk på alla nivåer för att återuppbygga landet. Det kommer att behövas administratörer med högre utbildning, läkare, lärare m fl. Ett särskilt problem i sammanhanget är alla de barn som nu lever i landsflykt. De har gått miste om utbildning och om den praktiska skolning i jordbrukets och boskapskötselns sysslor som är en självklar del av deras uppväxt under fredliga förhållanden i hemlandet. När dessa flyktingbarn återvänder som ungdomar och halvvuxna saknar de i många fall all praktisk erfarenhet av de enklaste handgrepp inom basnäringarna i det afghanska samhället.

Vi föreslår att Sverige medverkar med utbildningsinsatser och stipendier för att bidra till återuppbyggnaden av Afghanistan.

Omprioriteringar

En del av biståndsinsatserna till Nicaragua går till att återställa landet efter den katastrof en orkan orsakade under 1988. Vi anser att 20 milj kr av anslaget till Nicaragua därför bör täckas med katastrofbistånd.

Projektstöd

Centern vill ha en ökad andel av biståndet som projektstöd. Vi vill också öka projektstödet till länder utanför programländerna. Vi anser att projektstöd också bör utgå till Eritrea, Somalia, Sudan och Västsahara.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar hos regeringen begära en parlamentarisk översyn av inriktningen av den samlade svenska u-landspolitiken, i enlighet med motionen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om inriktningen av de svenska biståndsinsatserna,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om insatser för att förbättra barnens situation,
4. att riksdagen beslutar anslå 310 milj kr till UNICEF, en ökning med 20 milj kr,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om förverkligande av miljömålet,
6. att riksdagen beslutar anslå 250 milj. kr. till Miljö- och markvård, en ökning med 125 milj. kr.,
7. att Sverige som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om Sveriges agerande i Världsbanken,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om global energistrategi och förverkligande av FNs resolution om förnybar energi,
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om landsbygdsutveckling,
10. att riksdagen beslutar anslå 50 milj. kr. till utvecklande av u-landsanpassad teknik, från anslaget tekniskt samarbete,
11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om bostadssociala åtgärder,
12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det multilaterala biståndets andel bör öka,
13. att riksdagen beslutar anslå 125 milj. kr. till livsmedelsbistånd genom WFP, en ökning med 10 milj. kr.,
14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om biståndsprojekt på Gaza och Västbanken,
15. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett nordiskt biståndssamarbete,
16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om Stöd till demokratisk utveckling,
17. att riksdagen beslutar införa ett särskilt anslag Stöd till demokratisk utveckling på 50 milj. kr.,
18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder för att främja kvinnors utveckling,
19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om kooperativt bistånd,
20. att riksdagen anslår 575 milj. kr. till folkrörelser och enskilda organisationer, en ökning med 25 milj. kr.,
21. att riksdagen beslutar ge regeringen till känna vad som anförts om svenskt agerande för att minska skuldbördan på ett socialt acceptabelt sätt,
22. att riksdagen beslutar anslå 540 milj. kr. till skuldåtgärder, en minskning med 100 milj. kr.,
23. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om organisation och verksamhet vid BITS,
24. att riksdagen anslår 280 milj. kr. till U-krediter, en minskning med 120 milj. kr.,
25. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om biståndsverksamhet i Södra Afrika,
26. att riksdagen avslår regeringens förslag till finansiering av UNTAGs verksamhet över biståndsbudgeten,
27. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om biståndsinsatser till Afghanistan,

28. att riksdagen anvisar 20 milj kr till Nicaragua från katastrofbi-
ståndet, samt minskar landramen med motsvarande belopp,

29. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i
motionen anförts om projektstöd till Eritrea, Somalia, Sudan och
Västsahara.

Mot. 1988/89
U230

Stockholm den 25 januari 1989

Olof Johansson (c)

Karl Erik Olsson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Gunnar Björk (c)

Pär Granstedt (c)

Karin Israelsson (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Görel Thurdin (c)

Karin Söder (c)

Gunilla André (c)

Börje Hörnlund (c)

Agne Hansson (c)

Larz Johansson (c)

